

Kulturno-povijesna baština i turističke atrakcije Meksika

Dvorski, Kruno

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:354207>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-21**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Kruno Dvorski

**KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA I TURISTIČKE
ATRAKCIJE MEKSIKA**

ZAVRŠNI RAD

Čakovec, srpanj 2023.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Kruno Dvorski

**KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA I TURISTIČKE
ATRAKCIJE MEKSIKA
CULTURAL-HISTORICAL HERITAGE AND TOURIST
ATTRACTIONS OF MEXICO**

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Mr.sc.Ivan Hegeduš, v.pred.

Čakovec, srpanj 2023.

Čakovec, 20. veljače 2023.

ZAVRŠNI ZADATAK br. 2022-MTS-I-103

Pristupnik: **Kruno Dvorski (0016026062)**
Studij: Izvanredni preddiplomski stručni studij Menadžment turizma i sporta
Smjer: Menadžment turizma

Zadatak: **Kulturno-povijesna baština i turističke atrakcije Meksika**

Opis zadatka:

Meksiko je jedna od najpoznatijih država svijeta. Bogata kulturno-povijesna baština, rajske plaže, palače, katedrale, bogata flora i fauna, privlače turiste iz svih krajeva svijeta. U Meksiku postoji niz različitih specifičnih oblika turizma, poput: avanturističkog, kulturnog, povijesnog, hodočasničkog, ronilačkog, glazbenog, adrenalinskog...Koji od navedenih specifičnih oblika turizma je najrazvijeniji? Odakle dolazi većina turista koji posjećuju Meksiko? Koji su najpoznatiji suvenirni Meksika i jesu li oni prepoznatljiviji diljem svijeta? Kako i na koji način se promovira meksička muzika takozvani "Marijači". Jeli "sombbrero" najpoznatiji turistički proizvod Meksika? Kakva je gastronomija Meksika?

Rok za predaju rada: 20. rujna 2023.

Mentor:

---

mr. sc. Ivan Hegeduš, v. pred.

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

SAŽETAK

Meksiko je jedna od zemalja s najviše kulturnih dobara pod zaštitom, kako materijalnom tako i nematerijalnom. Trenutno se na UNESCO-ovom popisu nalazi 35 kulturnih dobara, od čega 27 pripada materijalnoj kulturnoj baštini Meksika. Također, Meksiko je zemlja koja bilježi najveći broj dolazaka međunarodnih turista pa čak i u vrijeme pandemije COVID19. Problematika istraživanja polazi od pretpostavke da se turističke destinacije Meksika doživljavaju samo kroz ljepotu prirode odnosno prekrasnih plaža i tradicionalnu meksičku glazbu, a premalo na kulturno-povijesne atrakcije kojima Meksiko obiluje. Meksiko je poznat po svojoj bogatoj prirodnoj ljepoti, uključujući prekrasne plaže na Karibima i Pacifiku, impresivne planine, tropske šume, vulkane, pustinje i koraljne grebene. Ova prirodna blaga privlače ljubitelje prirode, avanturiste i ronioce iz svih dijelova svijeta. Osim prirodnih atrakcija i resursa kojima Meksiko obiluje zbog geografskog položaja, važno je naglasiti i turističke resurse kulturno-povijesne baštine koja potječe iz pretkolonijalnog doba te kolonijalnog doba Meksika. Meksiko je dom brojnih drevnih civilizacija, uključujući Maje, Azteke i Olmeke. Arheološka nalazišta kao što su Chichén Itzá, Teotihuacán i Palenque privlače turiste koji su zainteresirani za povijest i kulturu. Također, tradicionalne meksičke ceremonije, folklorna glazba, plesovi, hrana i lokalni obrti predstavljaju bogatu kulturnu baštinu koju posjetitelji mogu doživjeti. Meksička kuhinja je jedna od najcjenjenijih na svijetu. Hrana kao što su tacos, enchiladas, guacamole, salsa i meksička čokolada privlače gurmane i ljubitelje hrane. Raznolikost okusa, začina i regionalnih specijaliteta čini meksičku kuhinju jedinstvenom i neodoljivom. Meksiko je poznat po svojim prirodnim rezervatima, nacionalnim parkovima i ekološki osviještenim destinacijama. Turisti mogu istraživati divlji svijet, promatrati morske kornjače, kitove, tropske ptice i druge endemske vrste. Ekoturizam promiče očuvanje prirode i podržava lokalno stanovništvo. Rezultati provedenog istraživanja o prepoznatljivosti turističkih proizvoda Meksika među Hrvatima otkrivaju da postoji prostor za povećanje svijesti o ovom privlačnom odredištu. Ispitanici su izrazili ograničenu prepoznatljivost turističkih proizvoda Meksika, ali su istaknuli određene elemente koji su im poznati. Potrebno je neprestano ulagati u marketinške aktivnosti kojima bi Meksiko kao zemlja prepunih atrakcija bila prepoznata u svim segmentima turizma kojima obiluje.

Ključne riječi: *Meksiko, turistička ponuda, turistička destinacija, Unesco, povijesno-kulturna baština Meksika, upoznatost Hrvata s Meksikom, geografske karakteristike Meksika*

SADRŽAJ

SAŽETAK

1. UVOD.....	5
2. MEKSIKO KAO TURISTIČKA DESTINACIJA.....	6
2.1. Kulturno-povijesna baština.....	6
2.1.1. Materijalna kulturna baština	7
2.1.2. Nematerijalna kulturna baština	8
2.2. Turistička atrakcijska osnova	9
2.2.1. Prirodne atrakcije	11
2.2.2. Antropogene atrakcije	12
2.3. Kulturno-povijesna baština Meksika	13
2.3.1. Prekolonijalno doba	14
2.3.2. Kolonijalno doba.....	15
2.4. Geografske karakteristike Meksika kao turističke destinacije	16
2.5. UNESCO-ova svjetska baština.....	17
2.6. Turistički resursi i atrakcije Meksika.....	21
2.7. Eno-gastro ponuda Meksika.....	28
3. ISTRAŽIVANJE PREPOZNATLJIVOSTI TURISTIČKIH PROIZVODA MEKSIKA....	29
3.1. Metodologija istraživanja.....	29
3.2. Karakteristika uzorka	29
3.3. Rezultati istraživanja.....	30
3.4. Ograničenja istraživanja.....	38
4. ZAKLJUČAK	39
5. LITERATURA	41

PRILOZI

1. UVOD

Meksiko, kao jedna od najprivlačnijih turističkih destinacija u svijetu, nudi nevjerovatno bogatstvo prirodnih ljepota, kulturnih blaga i povijesnih spomenika. Ova raznolika zemlja u Sjevernoj Americi ima mnogo toga za ponuditi posjetiteljima, bilo da su u potrazi za opuštajućim odmorom na prekrasnim plažama, istraživanjem drevnih civilizacija ili uživanjem u autentičnoj meksičkoj kulturi. Meksiko je poznat po svojim plažama tirkizne boje na dijelu Karipskog mora i Pacifika. Destinacije poput Cancúna, Playe del Carmen i Tulum postale su sinonim za rajski odmor s bijelim pješčanim plažama, kristalno čistim morem i bogatim koraljnim grebenima koji privlače ronioce i ljubitelje vodenih sportova.

No Meksiko je mnogo više od plaža. Zemlja je dom nekih od najimpresivnijih arheoloških nalazišta na svijetu. Meksiko je zemlja s vrlo dugom i bogatom poviješću, a prvi tragovi ljudskog djelovanja na području današnjeg Meksika zabilježeni su još od paleolitika. Meksiko stoga zbog svoje iznimne povijesti ima dobro razvijeni kulturni turizam s mnogo turističkih atrakcija iz prekolonijalnog doba i kolonijalnog doba koje spadaju pod UNESCO-ovu svjetsku baštinu. Drevni gradovi poput Chichén Itze, Teotihuacána i Palenquea svjedoče o veličanstvenosti drevnih civilizacija poput Maja i Azteka. Ovi povijesni spomenici očaravaju posjetitelje svojom arhitekturom, detaljima i kulturnim značajem koji se proteže kroz tisućljeća.

Kulturna raznolikost Meksika također je impresivna. Tradicionalna meksička kuhinja, poznata po svježim sastojcima, začinima i raznolikim okusima, privlači gurmane iz cijelog svijeta. *Tacos*, *enchiladas*, *guacamole* i tradicionalna meksička pica poput tekile i mezcala samo su neki od specijaliteta koji oduševljavaju nepce posjetitelja.

Meksiko također nudi bogatu kulturnu scenu, s tradicionalnim festivalima, plesovima i folklornim izvedbama koje prikazuju bogatstvo i raznolikost meksičke kulture. *Mariachi* glazba, šareni kostimi i živopisne parade samo su neki od elemenata koji čine meksičku kulturu nevjerovatno privlačnom i jedinstvenom.

2. MEKSIKO KAO TURISTIČKA DESTINACIJA

Turizam kao pojam prvi put se spominje u definiciji 1905., a opisuje se kao „pojava modernog doba izazvana povećanom potrebom za odmorom i promjenom klime, probuđenim i njegovanim smislom za ljepote krajolika, radosti i užitak boravka u slobodnoj prirodi“ (Enciklopedija.hr, <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=62763>). Danas je u većini zemalja prihvaćena opća koncepcijska definicija turizma Svjetske turističke organizacije (UNWTO) prema kojoj „turizam uključuje sve aktivnosti proizašle iz putovanja i boravaka osoba izvan njihove uobičajene sredine ne dulje od jedne godine radi odmora, poslovnog putovanja i drugih razloga nevezanih za aktivnosti za koje bi primili ikakvu naknadu u mjestu koje posjećuju“ (Dostupno: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>). Turizam se može također definirati kao skup odnosa i pojava koji proizlaze iz putovanja i boravka.

Povijesni turistički grad kao pojam može se definirati kao poseban oblik urbane morfologije. Također se može sagledati i kroz svoje posebnosti i specijaliziranih morfološko-funkcionalnih dijelova unutar samog grada i upotrebu povijesnih činjenica i događaja u funkciji turističkog resursa i primjenu turizma za održavanje povijesnog duha grada (Vukonić, 2010:189).

2.1. Kulturno-povijesna baština

Baštinu predstavljaju dobra koja pripadaju kulturi jednog društva, a podrazumijevaju tradiciju, jezik i građevine koje su stvorene u prošlosti te imaju povijesnu važnost. Baština postoji otkad i samo čovječanstvo te je nasljedna i važna za sve naraštaje jer predstavlja bogatstvo bilo u materijalnom ili nematerijalnom obliku (Sunara, 2020:15). Kulturna baština predstavlja spoj elemenata raznolikosti i posebnosti. Zaštita kulturne baštine važan je čimbenik za prepoznavanje, definiranje i afirmaciju kulturnog identiteta (Zolje, 2016:12).

Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara kulturna baština definirana je kao „pokretna i nepokretna kulturna dobra od umjetničkog, povijesnog, paleontološkoga, arheološkoga, antropološkoga i znanstvenog značenja“ (Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, 2023, čl.6). Kao dokaz o prisutnosti čovjeka na određenom prostoru čine arheološka nalazišta i arheološke zone te krajolici s različitim ostacima.

U nematerijalne oblike kulturne baštine ubrajamo duhovno stvaralaštvo kroz povijest, stare zapise i dokumentaciju, odnosno bibliografsku baštinu (Zolje, 2016). Kultura ne obuhvaća

samo umjetnost i mišljenja užih skupina koje su naučile kako cijeniti određene kulturne aktivnosti, nego predstavlja i živote te interese običnih ljudi, bilo stanovnika urbane ili ruralne sredine, rezidenata ili doseljenika, umjetnika ili obrtnika (Smith, 2006:2).

Formiranje autentičnog i kvalitetnog kulturno-turističkog proizvoda postiže se upravo kroz kulturu i njezinu prepoznatljivost. „Poznato je da su kulturni resursi jedinstveni i neponovljivi jer ne postoje dva ista kulturna resursa ili dvije identične kulture. Zato su sve poznate svjetske turističke destinacije svoju prepoznatljivost na turističkom tržištu ostvarile zahvaljujući turističkim proizvodima temeljenim na kulturi i kulturnim resursima“ (Magaš i sur., 2018:16).

Fenomen kulturnog turizma emocija je i doživljaj koju turist dobiva jedinstvenom atmosferom obilaskom kulturno-povijesnih spomenika, posebnim scenama života na ulicama, festivalima i karnevalima te običajima.

Kulturno-turistička atrakcija nije gotov proizvod već se upotpunjuje raznim dodatnim sadržajem i aktivnostima. Kulturna atrakcija glavni je kulturno-turistički proizvod, to su spomenici arhitekture, raritetne umjetnine, različite manifestacije ili posebne kulturno-turističke usluge. Zadatak je kulturno-povijesne atrakcije odnosno resursa da kod turista odnosno posjetitelja izazove emociju i određeni doživljaj. Svaki posjetitelj odnosno turist trebao bi „osjetiti povijest“ (Magaš i sur., 2018:15-21).

2.1.1. Materijalna kulturna baština

U materijalnu kulturnu baštinu spadaju (UNESCO, 1972, prema Jelinčić, 2009:18):

1. Spomenici:

- djela arhitekture;
- monumentalna djela (skulpture i slikanja);
- elementi ili strukture arheološke prirode;
- crteži, pećine i prebivališta;
- spoj obilježja izuzetne univerzalne vrijednosti, povijesne, umjetničke ili znanstvene.

2. Skupine građevina:

- skupine samostojećih ili povezanih građevina koje zbog svoje arhitekture, homogenosti ili položaja u okolišu imaju izuzetnu vrijednost na području povijesti, umjetnosti ili/ i znanosti.

3. Lokaliteti:

- čovjekova djela ili kombinirana djela prirode i čovjeka;
- arheološki lokaliteti izuzetne vrijednosti iz područja povijesti, umjetnosti ili znanosti.

Materijalnu odnosno fizičku i opipljivu kulturnu baštinu još definiramo i kao nepokretnu kulturnu baštinu zbog svoje trajne veze isključivo za određeno područje.

Meksiko je jedna od zemalja s najviše kulturnih dobara pod zaštitom. Trenutno se na UNESCO-ovom popisu nalazi 35 kulturnih dobara, od čega 27 pripada materijalnoj kulturnoj baštini Meksika (UNESCO, <https://www.unesco.org/en/fieldoffice/mexico>).

2.1.2. Nematerijalna kulturna baština

Nematerijalna kulturna baština obuhvaća: prakse, predstave, izraze, znanje, vještine, kao i instrumente, predmete, rukotvorine i kulturne prostore koje zajednice odnosno određene skupine ili u nekim posebnim slučajevima pojedinci, prihvaćaju kao dio svoje kulturne baštine (Ministarstvo kulture RH, <https://min-kulture.gov.hr/eu-kultura/kulturna-bastina/349>).

Od 1972. godine kada je usvojena Konvencija za zaštitu svjetske baštine do danas upisano je 1155 kulturnih dobara (UNESCO, <https://www.unesco.org/en/publications>).

Nematerijalna kulturna baština prenosi se iz generacije u generaciju te izaziva osjećaj pripadnosti i poštovanje prema kulturnoj raznolikosti i kreativnosti.

„Usmena i nematerijalna kulturna baština međunarodno je prepoznata kao bitna i vitalna odrednica očuvanja kulturnog identiteta.“ Ona ima značajnu ulogu u području nacionalnoga i međunarodnog razvoja te promiče toleranciju i međusobno uvažavanje različitih kulturnih vrijednosti i suživot različitih kultura (Ministarstvo kulture RH, <https://min-kulture.gov.hr/eu-kultura/kulturna-bastina/349>).

U Hrvatskoj sukladno članku 9. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22), nematerijalno kulturno dobro mogu biti razni oblici i pojave duhovnog stvaralaštva što se prenose predajom ili na drugi način, a osobito:

- jezik, dijalekti, govori i toponimika i usmena književnost;
- folklorno stvaralaštvo u području glazbe, plesa, predaje, igara, obreda, običaja, kao i druge tradicionalne pučke vrednote;
- tradicijska umijeća i obrti.

U današnjem svijetu koji je pod utjecajem velike globalizacije mnogi su oblici kulturne baštine u opasnosti od zaborava, ugroženi standardizacijom, oružanim sukobima, turizmom, industrijalizacijom, ruralnim egzodusom, migracijama te uništavanjem okoliša. Stoga je vrlo važno da se od najranije dobi djecu potiče na kulturne vrijednosti, a kulturna baština kako nematerijalna tako i materijalna bude uključena u proces obrazovanja.

Trenutno je na UNESCO-ovom popisu svjetske baštine iz Meksika osam nematerijalnih kulturnih dobara.

2.2. Turistička atrakcijska osnova

Turistička destinacija predstavlja određeno mjesto, područje ili regiju koje privlači posjetitelje iz različitih dijelova svijeta. To je prostor koji nudi različite atrakcije, aktivnosti i doživljaje za turiste. Turističke destinacije mogu biti urbana područja kao što su gradovi s kulturnim i povijesnim znamenitostima, prirodna područja kao što su nacionalni parkovi ili plaže, ruralna područja s tradicionalnim načinom života ili specifične lokacije kao što su planinski vrhovi, jezera ili otoci. Turističke destinacije razvijaju se s ciljem privlačenja turista i promocije lokalnih resursa, atrakcija i usluga. One često nude raznoliku ponudu koja može uključivati kulturne, povijesne i prirodne atrakcije, sportske i rekreacijske aktivnosti, ugostiteljske objekte, smještaj, trgovine, zabavu i druge turističke usluge. Privlačnost turističke destinacije može se temeljiti na jedinstvenim prirodnim ljepotama kao što su netaknuta priroda, prekrasne plaže, planinski vrhovi ili rijetke biljne i životinjske vrste. Također, kulturno-povijesne atrakcije kao što su spomenici, muzeji, stari gradovi ili tradicionalni festivali mogu biti važan faktor privlačnosti destinacije. Važno je napomenuti da uspješna turistička destinacija treba imati dobru infrastrukturu, pružati kvalitetne usluge i promovirati održivi turizam. Održivo

upravljanje turističkom destinacijom uključuje zaštitu prirodnih i kulturnih resursa, poticanje lokalnog gospodarstva i zajednice te smanjenje negativnih utjecaja turizma na okoliš i lokalnu kulturu. Turističke destinacije imaju velik utjecaj na lokalno gospodarstvo, zapošljavanje i razvoj zajednice. One stvaraju prilike za turizam i ugostiteljstvo, trgovinu, prijevoz i druge sektore povezane s turizmom. Također, turizam može potaknuti očuvanje kulturne baštine, podržati lokalne umjetnike i obrtnike te promicati razumijevanje i dijalog među kulturama. Konačno, turistička destinacija mjesto je koje pruža jedinstvena iskustva, avanture i odmor za posjetitelje. Svaka destinacija ima svoje posebnosti i privlačnosti koje je čine jedinstvenom, a raznolikost turističkih destinacija širom svijeta pruža nevjerojatnu mogućnost istraživanja, upoznavanja novih kultura i uživanja u različitim doživljajima (Kotler i sur., 2010:226-229).

Turistička atrakcijska osnova koncept je koji se odnosi na značajne i privlačne elemente neke destinacije ili regije koji privlače turiste. Ovi elementi mogu biti prirodni, kulturni, povijesni, arhitektonski, avanturistički ili bilo koja druga karakteristika koja je jedinstvena i zanimljiva za posjetitelje. Prirodna atrakcijska osnova uključuje prirodne ljepote kao što su planinski vrhovi, nacionalni parkovi, plaže, jezera, slapovi i šume. Ove prirodne ljepote često privlače turiste koji žele uživati u aktivnostima na otvorenom i upoznati netaknutu prirodu. Kulturna atrakcijska osnova obuhvaća kulturne spomenike, muzeje, galerije, tradicionalne festivale, lokalnu umjetnost, arheološka nalazišta i druge elemente koji prikazuju bogatu povijest, tradiciju i naslijeđe određene destinacije. Turisti koji su zainteresirani za kulturu, povijest i umjetnost često će posjetiti takve destinacije, odnosno biraju destinaciju upravo prema kulturnim atrakcijama. Povijesna atrakcijska osnova uključuje značajne povijesne spomenike, građevine, dvorce, utvrde i slično. Destinacije koje imaju bogatu povijest privlače turiste koji žele istražiti i naučiti o prošlosti i steći uvid u povijesne događaje i arhitekturu. Arhitektonska atrakcijska osnova obuhvaća značajne arhitektonske strukture poput nebodera, katedrala, hramova, palača i drugih impresivnih građevina. Ovi arhitektonski dragulji često privlače posjetitelje koji su zainteresirani za arhitekturu, dizajn i estetiku (Magaš i sur., 2018:13-14).

Avanturistička atrakcijska osnova uključuje aktivnosti poput planinarenja, ronjenja, raftinga, jedrenja na dasci, skijanja, safarija i drugih ekstremnih ili adrenalinskih aktivnosti. Turisti koji su avanturističkog duha često će posjetiti destinacije koje nude mogućnosti za takve aktivnosti (Samsa, 2017:73).

Prema (Bartoluci i sur., 2021:19), sport u suvremenom turizmu predstavlja uz sadržaj boravka i glavni motiv za putovanje u određene turističke destinacije te se kao oblik turizma pojavljuje

i sportski turizam. Sportski turizam u Meksiku ima znatan potencijal zbog raznolikosti sportskih aktivnosti koje zemlja nudi, povoljne klime tijekom cijele godine te bogate sportske infrastrukture. Ključnisu aspekti sportskog turizma u Meksiku: nogomet, boks, surfing, golf, bejzbol te planinarenje i ekstremni sportovi. Sportski turizam u Meksiku pruža priliku za sudjelovanje u sportskim aktivnostima, promatranje sportskih događaja ili jednostavno uživanje u sportskoj atmosferi. Meksiko nudi raznovrsnost sportskih iskustava koja zadovoljavaju različite interese i želje posjetitelja. Meksiko je dom mnogih izuzetno talentiranih sportaša koji su postigli svjetsku slavu, a neki od njih su (<https://www.topendsports.com/world/countries/mexico.htm>) :

1. Hugo Sánchez - vrhunski nogometaš, igrao za Real Madrid i Atletico Madrid.
2. Julio Cesar Chavez - uspješan boksač, osvojio mnoge svjetske naslove.
3. Lorena Ochoa - dominantna golferica, osvojila mnoge naslove LPGA Toura.
4. Fernando Valenzuela - legendarni bejzbolaš, izuzetno talentiran pitcher.
5. Ana Gabriela Guevara - uspješna sprinterica, osvojila srebrnu medalju na Olimpijskim igrama 2004.

Važno je napomenuti da mnoge destinacije imaju kombinaciju različitih atrakcijskih osnova.

2.2.1. Prirodne atrakcije

Prirodne su atrakcije prirodni elementi koji privlače turiste zbog svoje izvanredne ljepote, jedinstvenosti ili ekološke važnosti. Ove atrakcije mogu se nalaziti u različitim oblicima i okruženjima, kao što su planinski lanci, nacionalni parkovi, plaže, jezera, špilje, pustinje, flore i faune i drugi prirodni fenomeni.

Meksiko je zemlja koja je bogata i nadasve raznolika prirodnim atrakcijama zbog kojih privlači turiste cijelog svijeta.

Prema Historyju (https://www.history.com/topics/latin-america/history-of-mexico#section_6), nekoliko primjera prirodnih atrakcija u Meksiku:

1. Chichén Itzá i El Castillo: Chichén Itzá jedna je od najpoznatijih arheoloških zona u Meksiku i nalazi se na poluotoku Yucatánu. Obiluje očuvanim ruševina Maja. El Castillo ili

Hram Kukulkan, najpoznatija je građevina koja dominira mjestom. Posjetitelji mogu istražiti povijesne ruševine i saznati povijesne činjenice o drevnoj civilizaciji Maja.

2. Cancún i Riviera Maya: Cancún i Riviera Maya popularne su destinacije zbog svojih prekrasnih plaža, tirkiznih voda i koraljnih grebena. Navedeni dijelovi Meksika nude fantastične mogućnosti za ronjenje i opuštanje na plaži. Tu su i brojni arheološki nalazi, poput Tulumskih ruševina koje se nalaze na obali.

3. Copper Canyon: Copper Canyon (Bakrena klisura) smještena je u sjevernom dijelu Meksika. Bakrena klisura jedan je od najvećih kanjona na svijetu, a nudi impresivne planinske krajolike, strmoglave litice i slikovite rijeke. Posjetitelji mogu istražiti klisuru putovanjem željeznicom Chihuahua al Pacifico, koja prolazi kroz impresivne dijelove krajolika.

4. Sumidero Canyon: Sumidero Canyon spektakularna je kanjonska dolina smještena u državi Chiapas koja je poznata po svojim strmim stijenama koje dosežu visinu do 1000 metara. Posjetitelji mogu istražiti kanjon plovidbom brodom po rijeci Grijalva te doživjeti impresivni krajolik s brojnim vodopadima i lokalnom faunom, uključujući krokodile i ptice.

5. Sian Ka'an biosferni rezervat: Sian Ka'an je UNESCO-ov svjetski prirodni rezervat smješten na poluotoku Yucatánu. Ogromna močvarna regija obuhvaća lagune, mangrove, plaže i koraljne grebene. Posjetitelji mogu istražiti rezervat pješaćenjem, vožnjom čamcem ili ronjenjem te doživjeti bogatstvo biljnog i životinjskog svijeta.

Ovo su samo neki od primjera prirodnih atrakcija koje ima Meksiko, no cijela zemlja prepuna je prirodnih ljepota i raznolikosti, pružajući nevjerojatna iskustva za turiste.

2.2.2. Antropogene atrakcije

Antropogene atrakcije turistički su atraktivni elementi koji su rezultat ljudske intervencije ili stvaranja. Ove atrakcije obuhvaćaju različite oblike ljudske aktivnosti, kao što su arhitektonska remek-djela, kulturna naslijeđa, zabavni parkovi, muzeji, spomenici i drugi turistički objekti koji su privlačni zbog svoje umjetničke, povijesne, kulturne ili zabavne vrijednosti.

Meksiko je poznat po raznovrsnim antropogenim atrakcijama koje privlače turiste iz cijelog svijeta. U nastavku je nekoliko primjera antropogenih atrakcija u Meksiku prema CroatiaLinku

(http://croatialink.com/vijesti/zanimljivosti:_top_5_do_25/67533/top_10_turistickih_atrakcija_u_meksiku):

1. Piramide u Teotihuacánu: Teotihuacán je arheološko nalazište smješteno blizu Meksiko Cityja. Ovo drevno mjesto dom je dobro očuvanih piramida, uključujući Piramidu Sunca i Piramidu Mjeseca. Posjetitelji se mogu popeti na vrh piramida i uživati u prekrasnom pogledu na okolinu te istraživati ostatke drevne civilizacije.

2. Gradska četvrt Xochimilco, Meksiko City: Xochimilco je poznat po svojim plutajućim vrtovima i kanalima. Posjetitelji mogu unajmiti trajekt „trajnera“ i ploviti kanalima dok uživaju u tradicionalnoj meksičkoj glazbi, hrani i piću. Ovo područje nudi jedinstveno iskustvo meksičke kulture i tradicije.

3. Muzej Frida Kahlo, Meksiko City: Muzej Frida Kahlo, poznat i kao Casa Azul (Plava kuća), smješten je u rodnom gradu poznate meksičke slikarice Fride Kahlo. Muzej sadrži njezine slike, osobne predmete i umjetničke radove te pruža uvid u njezin život i umjetničku viziju. Posjetitelji mogu istražiti kuću i galerije i otkriti više o ovoj ikoničkoj umjetnici.

4. Cholula i piramida Tepanapa: Cholula je arheološko nalazište u središnjem Meksiku koje sadrži veliku piramidu Tepanapa, koja je jedna od najvećih piramida na svijetu po prostornom obujmu. Posjetitelji mogu istraživati ovaj drevni kompleks, penjati se na vrh piramide i uživati u panoramskom pogledu na okolinu.

5. Plaža Tulum: Tulum je popularna turistička destinacija koja nudi kombinaciju prekrasne plaže i arheoloških nalazišta. Posjetitelji mogu istražiti Tulumске ruševine smještene na litici iznad Karipskog mora te se opustiti na bijelim pješčanim plažama.

Ovo su samo neki od primjera antropogenih atrakcija u Meksiku. Zemlja obiluje bogatom poviješću, kulturom i umjetnošću, pružajući raznolike mogućnosti za turiste da istraže i dožive jedinstvene aspekte meksičkog naslijeđa.

2.3. Kulturno-povijesna baština Meksika

Meksiko je zemlja s vrlo dugom i bogatom poviješću. Prvi tragovi ljudskog djelovanja na području današnjeg Meksika zabilježeni su još od paleolitika. Olmeci su se doselili 1500 pr. Kr. na obalno područje kraj današnjeg grada Veracruga, a njihova umjetnost i kultura postale su temelj za današnju kulturu Srednje Amerike. Meksiko stoga zbog svoje iznimne povijesti

ima dobro razvijen kulturni turizam s mnogo turističkih atrakcija koje spadaju pod UNESCO-ovu svjetsku baštinu (Curić i sur., 2013:48-52).

2.3.1. Pretkolonijalno doba

Pretkolinijalno doba u Meksiku obuhvaća razdoblje prije dolaska španjolskih osvajača u 16. stoljeću. U tom razdoblju na teritoriju Meksika postojale su različite visokorazvijene civilizacije i kulture (Curić i sur., 2013:48-52).

U pretkolinijalnom dobu na teritoriju današnjeg Meksika vladale su sljedeće civilizacije (History, https://www.history.com/topics/latin-america/history-of-mexico#section_6):

1. Olmečka civilizacija (1200. - 400. pr. Kr.): Olmečka civilizacija smatra se jednom od najranijih visokorazvijenih civilizacija u Meksiku. Poznati su po svojim monumentalnim glavama, izrađenim od kamena, koje prikazuju ljudske likove. Njihov jezik i pismo još uvijek nisu u potpunosti razumljivi.

2. Maja (oko 2000. pr. Kr. - 1500.): Civilizacija Maja jedna je od najpoznatijih i najistaknutijih pretkolinijalnih civilizacija u Meksiku. Maje su stvorile veličanstvene gradove, poput Chichén Itze, Tikala i Palenquea, s impresivnim hramovima, palačama i astronomskim promatranjima. Razvili su složen kalendar, pismo i brojevni sustav.

3. Zapotečka civilizacija (500. pr. Kr. - 800.): Zapotečka civilizacija cvjetala je u dolini Oaxaca. Njihov glavni grad bio je Monte Alban, veličanstveni kompleks s piramidama, hramovima i palačama. Zapotečka kultura bila je poznata po svojim keramičkim i umjetničkim djelima, kao i po razvijenom pismu.

4. Toltečka civilizacija (900. - 1200.): Toltečka civilizacija procvjetala je u središnjem Meksiku, a njezin najpoznatiji grad bio je Tula. Tolteci su bili poznati kao vješti ratnici i graditelji. Njihova arhitektura uključivala je monumentalne piramide i kipove, a također su razvili napredne vještine obrade metala.

5. Aztečka civilizacija (1300. - 1521.): Aztečka civilizacija stvorila je veliko carstvo koje se protezalo od središnjeg Meksika do doline Meksiko. Njihov glavni grad bio je Tenochtitlan, smješten na mjestu današnjeg Meksiko Cityja. Azteci su bili poznati po izgradnji umjetnih otoka (*chinampas*) za poljoprivredu, kao i po svom složenom društvenom i religijskom sustavu.

Ove civilizacije ostavile su bogatu kulturnu i povijesnu baštinu koja se može vidjeti u arheološkim nalazištima, spomenicima i muzejima diljem Meksika. Pretkolonijalno doba Meksika obuhvaća razdoblje iznimne kulturne raznolikosti i postignuća koje je ostavilo trajni utjecaj na meksičku identitet i povijest.

2.3.2. Kolonijalno doba

Kolonijalno doba u Meksiku odnosi se na razdoblje nakon dolaska španjolskih osvajača u 16. stoljeću i uspostave španjolske kolonijalne vlasti. Ovo razdoblje trajalo je sve do 19. stoljeća kada je Meksiko stekao neovisnost. Tijekom kolonijalnog razdoblja, Španjolci su uspostavili kolonijalni sustav uprave, ekonomije, kulture i društva. Španjolski osvajači, predvođeni Hernánom Cortésom, osvojili su Meksiko i uspostavili španjolsku kolonijalnu vlast. Španjolci su preuzeli političku, ekonomsku i administrativnu kontrolu nad teritorijem i osnovali potpunu kolonijalnu upravu. Tijekom kolonijalnog doba izgrađeni su brojni monumentalni, sakralni i svjetovni objekti. Crkve, katedrale, samostani, palače i utvrde izgrađene su u stilu španjolske kolonijalne arhitekture. Primjeri uključuju Katedralu u Meksiko Cityju, katedralu u Puebli, samostan Sv. Frane u Tulumu i mnoge druge. Katolička crkva imala je snažan utjecaj tijekom kolonijalnog razdoblja. Misionari su dolazili u Meksiko kako bi širili kršćanstvo među domorodačkim stanovništvom te su izgrađene brojne crkve i katedrale, a katolička vjera postala je dominantna religija u Meksiku. Kolonijalna vlast izgradila je ekonomski sustav koji je bio usmjeren na iskorištavanje bogatih prirodnih resursa Meksika. Rudarstvo, posebno vađenje srebra, postalo je ključna gospodarska aktivnost. Mnogi rudnici, kao što je rudnik srebra u Guanajuatu, igrali su važnu ulogu u ekonomiji kolonijalnog Meksika. Kolonizacija je dovela do miješanja španjolske kulture s domorodačkim kulturama. Elementi španjolskog jezika, običaji, hrana i religija prožeti su tradicionalnim meksičkim nasljeđem, stvarajući jedinstvenu meksičku kulturu koja traje do danas (Rigo, 2021:20-23).

Kolonijalno doba u Meksiku ostavilo je dubok utjecaj na povijest, arhitekturu, kulturu i cjelokupno društvo. Mnogi kolonijalni spomenici, crkve, gradske četvrti i povijesni centri i danas svjedoče o ovom razdoblju meksičke povijesti (Curić i sur., 2013:48-52).

2.4. Geografske karakteristike Meksika kao turističke destinacije

Meksiko se nalazi na južnom dijelu Sjeverne Amerike i graniči sa Sjedinjenim Američkim Državama na sjeveru, Belizeom i Gvatemalom na jugoistoku te s Tihim oceanom na zapadu i Karipskim morem i Meksičkim zaljevom na istoku. Geografski položaj Meksika ima nekoliko ključnih karakteristika kao što su obala, zemljopisna raznolikost, granice te međunarodni položaj. Meksiko ima obalu dugačku oko 9330 kilometara, koja se proteže duž Tihog oceana na zapadu, Meksičkog zaljeva na istočnoj obali i Karipskog mora na jugoistoku. Ova obala nudi prekrasne plaže, ronilačke lokacije i turističke destinacije. Iznimna zemljopisna raznolikost krajolika i prirodnih resursa jedna je od ključnih karakteristika Meksika kao turističke destinacije. Zemljopisna raznolikost Meksika uključuje planinske lance, vulkane, pustinje, šumska područja, ravničarske regije i jezera, što pruža mogućnosti za različite vrste aktivnosti i nezaboravno iskustvo. Meksiko graniči sa Sjedinjenim Američkim Državama na sjeveru, a granica između dviju zemalja proteže se na oko 3145 kilometara. Ova granica ima važan utjecaj na trgovinu, migraciju i kulturološke veze između dviju zemalja. Meksiko ima strateški međunarodni položaj kao most između Sjeverne Amerike i Srednje Amerike. To ga čini ključnom tranzitnom točkom za trgovinu i putovanja između dvaju kontinenata, a posebice osnivanjem organizacije NAFTA (North American Free Trade Agreement) 1994. godine koja uključuje Kanadu, SAD i Meksiko. Gospodarski i politički utjecaj bogatog SAD-a ima pozitivan utjecaj na turistički sektor Meksika iz dvaju temeljnih razloga. Prvi su investicije, većina hotela i drugih turističkih objekata financira se upravo sredstvima bogatijih susjednih zemalja, a drugi je razlog velik broj turista koji dolaze iz susjednih zemalja gotovo na tjednoj razini. Glavni problem turizma predstavlja neodgovarajuća cestovna infrastruktura na relaciji istok i zapad, posebice u ruralnim područjima gdje je i problem još veći zbog loše sanitarne opremljenosti (Curić i sur., 2013:48-52).

Geografski položaj Meksika pruža zemlji raznolikost prirodnih ljepota, klimatskih uvjeta i kulturnih utjecaja te je to jedan od ključnih čimbenika koji doprinose privlačnosti Meksika kao turističke destinacije. Klimatske značajke i hidrogeografski elementi vrlo su važan prirodni faktor za razvoj turizma u Meksiku.

2.5. UNESCO-ova svjetska baština

Predstavništvo UNESCO-a djeluje unutar Meksika od 1967. godine u svim sferama djelovanja, odnosno u obrazovanju, znanosti, kulturi i komunikaciji. UNESCO diljem zemlje pruža specijaliziranu tehničku pomoć vladi, institucijama, organizacijama civilnog društva i tvrtkama kako bi ojačali svoje kapacitete u izgradnji mira te izgradnju pravednijeg društva (UNESCO, <https://uis.unesco.org/en/country/mx>).

Tablica 1. Socioekonomski pokazatelji Meksika za 2021. godinu

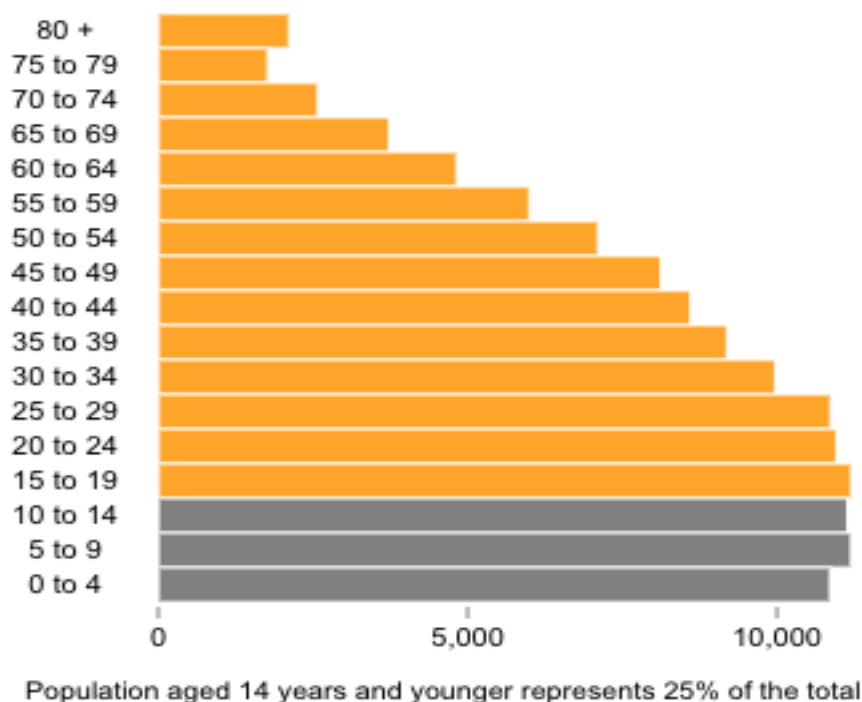
Socioekonomski pokazatelji	
Ukupno stanovništvo (u tisućama)	130.262
Godišnji porast stanovništva (%)	0,60
Stanovništvo 15-24 godine (u tisućama)	22.165
Stanovništvo od 14 godina i mlađe (u tisućama)	33.200
Ruralno stanovništvo (% ukupnog stanovništva)	19
Ukupna stopa plodnosti (rođenja po ženi)	1.90
Stopa smrtnosti dojenčadi (na 1000 živorođenih)	12
Očekivano trajanje života pri rođenju (godine)	70
Prevalencija HIV-a (% populacije u dobi 15-49 godina)	0,40
Omjer siromaštva na 1,90 USD dnevno (2011. PPP) (% stanovništva)	3.10
BDP po stanovniku - PPP\$	20,277
Godišnji rast BDP-a (%)	4.70
Ukupno servisiranje duga (% BND-a)	6.20
BDP u milijardama - PPP\$	2,569

Izvor: Izrada autora prema podacima UNESCO-a, <https://uis.unesco.org/en/country/mx>,

U tablici broj 1 prikazani su socioekonomski pokazatelji Meksika prema podacima UNESCO-a. Prema navedenim podacima godišnji rast BDP-a iznosi 4,70 %, dok ukupno servisiranje duga (BND) iznosi 6,20 %. BDP po stanovniku (PPP\$) iznosi 20277, dok s manje od 1,90 \$ na dan živi 3,10 % stanovnika Meksika. Gospodarstvo Meksika nalazi se na 15. mjestu u svijetu prema veličini nominalnog BDP-a te na 11. mjestu prema paritetu kupovne moći, što se pripisuje otvorenosti i izvoznoj orijentiranosti gospodarstva. Također, Meksiko privlači

brojne strane ulagače, osobito iz područja avioindustrije, automobilske i elektroničke industrije. Velik izvor prihoda za gospodarstvo Meksika predstavlja i turizam s obzirom na činjenicu da je zemlja s najvećim brojem stranih turista i čak i u vrijeme pandemije COVID19. Meksiko obiluje i naftom, plinom, srebrom, zlatom te bakrom i cinkom te značajni doprinos daje i prerađivačka industrija.

Grafikon 1. Ukupno stanovništvo prema dobnim skupinama

Izvor: UNESCO, <https://whc.unesco.org/en/statesparties/mx>,

Grafikon 1 prikazuje ukupno stanovništvo Meksika prema dobnim skupinama. Ukupan broj stanovnika, prikazano u tisućama, u 2021. godini iznosio je 130.262 s godišnjim porastom od 0,60. U ukupnom stanovništvu 25,49 % čini dobna skupina do 14 godina, 17,02 % čini skupina od 15 do 24 godine te 57,49 % čine osobe od 25 godina na dalje. Prosječni životni vijek Meksikanaca je 70 godina.

Slika 1. Kartografski prikaz UNESCO-ova područja u Meksiku

Izvor: UNESCO, <https://whc.unesco.org/en/statesparties/mx>,

Na slici broj 1 je kartografski prikaz svih lokaliteta Meksika koji su uvršteni na UNESCO-ovu listu svjetske baštine, a čiji je popis prikan u tablici 2.

Tablica 2. Popis UNESCO-ovih zaštićenih područja u Meksiku prema grupama

KULTURNI SPOMENICI	
1.	Krajolik agave i drevna industrijska postrojenja Tequile (2006.)
2.	Hidraulički sustav akvedukta Padre Temblequea (2015.)
3.	Zona arheoloških spomenika Xochicalco (1999.)
4.	Arheološka zona Paquimé, Casas Grandes (1998.)
5.	Camino Real de Tierra Adentro (2010.)
6.	Central University City Campus Universidad Nacional Autónoma de México (UNAM) (2007.)
7.	Najraniji samostani iz 16. stoljeća na obroncima Popocatepetla (1994., 2021.)
8.	El Tajín, pretšpanski grad (1992.)
9.	Franjevačke misije u Sierra Gordi u Querétaru (2003.)
10.	Povijesno središte Mexico Cityja i Xochimilca (1987.)
11.	Povijesno središte Morelije (1991.)

12.	Povijesno središte Oaxace i arheološko nalazište Monte Albán (1987.)
13.	Povijesno središte Pueble (1987.)
14.	Povijesno središte Zacatecasa (1993.)
15.	Povijesni utvrđeni grad Campeche (1999.)
16.	Zona povijesnih spomenika u Querétaru (1996.)
17.	Zona povijesnih spomenika Tlacotalpana (1998.)
18.	Povijesni grad Guanajuato i susjedni rudnici (1988.)
19.	Hospicio Cabañas, Guadalajara (1997.)
20.	Kuća i studio Luisa Barragána (2004.)
21.	Prehispaniski grad i nacionalni park Palenque (1987.)
22.	Prehispaniski grad Chichén Itzá (1988.)
23.	Prehispaniski grad Teotihuacán (1987.)
24.	Prehispaniski grad Uxmal (1996.)
25.	Prapovijesne špilje Yagul i Mitla u središnjoj dolini Oaxace (2010.)
26.	Zaštitni grad San Miguel i svetište Isusa Nazarena de Atotonilca (2008.)
27.	Rock Paintingsofthe Sierra de San Francisco (1993)
PRIRODNI SPOMENICI	
1.	Archipiélago de Revillagigedo (2016.)
2.	Rezervat biosfere El Pinacate i Gran Desierto de Altar (2013.)
3.	Otoci i zaštićena područja Kalifornijskog zaljeva (2005.)
4.	Rezervat biosfere leptira monarha (2008.)
5.	Sian Ka'an (1987.)
6.	Utočište kitova El Vizcaino (1993.)
MJEŠOVITI KULTURNI SPOMENICI	
1.	Drevni grad Maja i zaštićene tropske šume Calakmul, Campeche (2002., 2014.)
2.	Dolina Tehuacán-Cuicatlán: izvorno stanište Srednje Amerike (2018.)

Izvor: UNESCO, <https://whc.unesco.org/en/statesparties/mx>,

U tablici broj 2. nalazi se popis UNESCO-ovih zaštićenih područja u Meksiku razvrstani u tri grupe, i to kulturni spomenici (27), prirodni spomenici (6) i mješoviti kulturni spomenici (2).

2.6. Turistički resursi i atrakcije Meksika

Prema (Kotler i sur., 2010:725-729) turistički resurs odnosi se na sve prirodne, kulturne, povijesne, arheološke, arhitektonske, geografske, gastronomske i druge atrakcije i potencijale nekog područja koji privlače turiste i posjetitelje. To su elementi i resursi koji čine određeno odredište privlačnim za turizam i doprinose turističkoj privlačnosti i konkurentnosti nekog mjesta. Njihova kvaliteta, raznolikost i održivost igraju važnu ulogu u stvaranju turističke privlačnosti, zadovoljstva posjetitelja i poticanju gospodarskog rasta i razvoja destinacije. Održivo upravljanje turističkim resursima ima ključnu ulogu u očuvanju prirodnog i kulturnog naslijeđa, zaštiti okoliša te dugoročnom održivom razvoju turizma.

Turistička atrakcija odnosi se na bilo koji element, objekt, prostor ili aktivnost koja privlači turiste i posjetitelje na određeno odredište. To je nešto što ima privlačnost, zanimljivost i vrijednost koja motivira ljude da posjete određeno mjesto. Turističke atrakcije mogu uključivati i posebne aktivnosti i sadržaje kao što su avanturistički sportovi, tematski parkovi, zabavni parkovi, akvariji, zoološki vrtovi, tržnice, kulturni festivali, gastronomske ture i mnoge druge aktivnosti koje su privlačne turistima. Važno je napomenuti da turističke atrakcije mogu biti prirodne ili stvorene ljudskom intervencijom, ali su uvijek povezane s turističkim interesom i privlačnošću. One su ključni faktor u razvoju turizma i privlačenju turista na određeno odredište (Kotler i sur., 2010:725-729).

Kao što je u prethodnim poglavljima spomenuto, Meksiko je zemlja s mnogo turističkih resursa i atrakcija, a u nastavku biti će opisane najposjećenije.

Tulum

Tulum je uvršten u jednu od najljepših plaža Meksika, a neki ističu i na cijelom svijetu. Nalazi se u srcu Riviere Maja uz Karipsko more, a na bijeloj pješčanoj plaži mogu se pronaći ruševine Maja. Iako ruševine nisu toliko lijepe kao Chichén Itzá i Palenque, ipak imaju dodatnu turističku atrakciju zbog kulturnog turizma na samoj plaži. Tulum je vrlo zanimljiva destinacija svih avanturista koji žele roniti zbog brojnih krških jama i jezera koja su stvorena djelovanjem podzemnih vodenih tokova, što pruža poseban doživljaj. U najljepše kršne jame spadaju: Cristal, Gran i Escondido (Tulum Bible, <https://thetulumbible.com/>).

Slika 2. Plaža Tulum

Izvor: www.iStok.com

Grad Tulum udaljen je nekoliko kilometara od plaže i nudi velik broj hotela, apartmana i luksuznih vila. Na samoj plaži nalaze se bungalovi različitih cjenovnih razreda. U neposrednoj blizini grada nalaze se dvije turističke atrakcije, a to su eko turistički park XEL-Ha i rezervat biosfere Sian Ka'an (Tulum Bible, <https://thetulumbible.com/>).

Slika 3. Park XEL-Ha

Izvor: Tulum Bible, <https://thetulumbible.com/xel-ha-vs-xcaret-guide/>

Slika 3. prikazuje park XEL-Ha koji se nalazi sjeverno od Tulum koji krasi prekrasne plaže, a njegova povijest seže u vrijeme prije dolaska prvih Europljana. To je uvala koja se nalazi na ušću rijeke i Karipskog mora s posebnom florom i faunom koja stvara prirodnu harmoniju. XEL-Ha je najpoznatiji kao najveći svjetski akvarij i jedna od najljepših destinacija u Meksiku (Tulum Bible, <https://thetulum bible.com/>).

Rezervat biosfere Sian Ka'an područje je netaknute prirode, dio Karipske obale južno od Tulum gdje posjetitelji mogu doživjeti spajanje s prirodom.

Slika 4. Rezervat biosfere Sian Ka'an

Izvor: Tulum Bible, <https://thetulum bible.com/a-guide-to-the-muyil-ruins-in-tulum/>

Slika 4. prikazuje rezervat koji na jeziku Maja označava „Vrata raja“ ili „Gdje nebo počinje“. Od 1978. godine rezervat je pod UNESCO-ovom zaštitom. Sian Ka'an drugi je najveći koraljni greben na svijetu, a osamljene bijele pješčane plaže, šume mangrova i džungle u okolici svakog ostavljaju bez daha. Uz vrlo bogat životinjski svijet koji uključuje krokodile, dupine, šišmiše, pume, tapire i više od 300 vrsta ptica predstavlja pravi netaknuti raj. U sklopu rezervata moguće je uživati u različitim aktivnostima i atrakcijama, a tu se nalaze i ruševine Boca Paila, Punta (Mexico, <https://visitmexico.com/eng/home-2>).

Cozumel

Nasuprot popularnog odmarališta Playa del Carmen nalazi se otok Cozumel. Otok Cozumel ima plažu od finog bijelog pijeska s koraljnim grebenom u blizini obale do koje se može stići plivajući iako je okolno more poznato po jakim morskim strujama. Otok Cozumel odredište je za ljubitelje ronjenja (Mexico, <https://visitmexico.com/eng/home-2>).

Chiapas

Chiapas je suptropski „raj“ koji čini džungla i prašuma te čini jedno od posljednjih mjesta na svijetu gdje još uvijek postoje neotkrivena blaga i ruševine Maja. Ostaci Maja skriveni su u najdubljim predjelima prašume. Osim arheoloških znamenitosti u Chiapasu turiste dočekuje predivna priroda bogata raznolikim šumama i autohtono domorodačko indijansko pleme Chiapas čiju vrijednu i značajnu kulturu turisti mogu uživo vidjeti i doživjeti. Glavne su atrakcije Chiapasa drevni gradovi Maja, a to su Palenque i Yaxchilán. Poznata je prirodna atrakcija uski kanjon Sumidero koji se prostire duž toka rijeke Grijalva. Druga je prirodna atrakcija Lagunas de Montebello, područje koje prekrivaju jezera i bujna priroda (Mexico, <https://visitmexico.com/eng/home-2>).

Cabo San Lucas

Cabo San Lucas nalazi se u regiji Baja California Sur, u prošlosti je bio poznat kao ribarsko selo, a danas turistička atrakcija s netaknutom prirodom. U čistoj i bistroj i nemirnoj vodi koja okružuje mjesto svoje utočište pronašle su brojne vrste morskih sisavaca, kao što su sivi kit koji svake godine putuje od Aljaske do ovog područja kako bi se razmnožavao, dupine, tuljane i morske lavove. Cabo San Lucas idealno je mjesto za promatranje kitova i plivanje s dupinima, a također se mogu vidjeti crni koralji i podvodni pješčani sprudovi (Mexico, <https://visitmexico.com/eng/home-2>).

Oaxaca

Oaxaca se nalazi na južnoj obali Mexica te se nalazi na UNESCO-ovom popisu svjetske baštine zbog povijesne i kolonijalne arhitekture. Osim kulturno-povijesnih atrakcija, mjesto obiluje i prirodnim resursima, pa se tako svaki turist može opustiti na osamljenim plažama, šetati kroz šume, spuštati se ili penjati po brojnim špiljama i planinama, promatrati bogati biljni i životinjski svijet. Oaxaca je također poznata po lokalnim alkoholnim pićima Mezcali i Tequila (Mexico, <https://visitmexico.com/eng/home-2>).

Chichén Itzá

Chichén Itzá je najbolje očuvani primjer drevne civilizacije Maja te se nalazi na UNESCO-ovom popisu svjetske baštine. Arheološko nalazište prostire se na 6,2 četvorna kilometra, a godišnje ga posjeti preko milijun turista koji se zadržavaju tijekom cijelog dana s obzirom na veličinu i velik broj atrakcija. Penjanje na „Dvorac“ iz sigurnosnih razloga više nije moguće, no jednako su atraktivni i Hram tisuću stupova, Hram ratnika i Igre lopte. Posebne emocije Chichén Itzá izaziva kod posjetitelja zbog činjenice što su na tom mjestu Maje prinosile ljudsku žrtvu Chaacu, bogu kiše (Mexico, <https://visitmexico.com/eng/home-2>).

Cancún

Najposjećenije i turistički najatraktivnije odredište je mjesto Cancún koje obiluje prekrasnim plažama, tropskom klimom i bogatim zabavnim i noćnim životom. Plaže obiluju brojnim sadržajem, od barova i restorana do disko klubova. Hrvati Cancún uspoređuju s hrvatskim Zrcem. Cancún osim zabavnog programa i prirodnih ljepota ima i brojne luksuzne hotele (Mexico, <https://visitmexico.com/eng/home-2>).

Isla Mujeres

Otok potječe iz drevnih indijanskih vremena. Otok je dobio ime po božici Ixchel, a legenda govori da je na otoku postavljala siluete predivnih djevojaka. Dolaskom prvih Europljana, otok je prozvan Isla Mujeres, odnosno „Otok žena“. Otok se nalazi blizu Cancúna i do njega je moguće doći samo brodom. Kao tropski raj, ova destinacija pruža uživanje u suncu i predivnim plažama koje su prekrivene bijelim pijeskom, kristalno čistim morem s bogatom florom i faunom, što predstavlja za ronioce brojne istraživačke aktivnosti tijekom dana (Mexico, <https://visitmexico.com/eng/home-2>).

Teotihuacán

Na lokalnom jeziku Teotihuacán znači „Mjesto gdje žive bogovi“ te se na ovom području nalazi jedno od glavnih arheoloških nalazišta iz vremena Maja s dvjema najvećim piramidama u Meksiku: Piramidom Sunca i Piramidom Mjeseca. Piramide se nalaze u glavnoj ulici drevnih Maja koja još nosi naziv „Aleja mrtvih“. Teotihuacán je udaljen nekoliko kilometara od glavnog grada Mexico Cityja (<https://visitmexico.com/eng/states>).

Cola de Caballo

U saveznoj državi Nuevo Leon, u blizini grada Monterreya u mjestu Villa de Santiago nalaze se veličanstveni vodopadi koji svojom ljepotom privlače brojne turiste. Planinska područja nude brojne turističke sadržaje i predstavljaju centar eko-turizma. Vodopad je jedan od najljepših u cijelom Meksiku, a u njegovoj neposrednoj blizini moguće je unajmiti sjenicu ili roštilj. Ostali turistički sadržaji regije su *bungeejumping*, planinarenje i spuštanje rijekom u kanuu (<https://visitmexico.com/eng/states>).

Ciudad de México

Ciudad de México glavni je grad Meksika te ujedno i najveći grad prema broju stanovnika. Grad ima više od 8,5 milijuna stanovnika i nalazi se u središnjem Meksiku. Grad ima ekonomsku, političku i kulturnu ulogu. U 14. stoljeću na prostoru Ciudad de México nalazio se glavni grad Azteka Tenochtitlán, a 1821. godine nakon proglašenja neovisnosti Meksika Ciudad de México postaje glavnim gradom. Od 1987. središte grada postaje zaštićeno i na UNESCO-ovom popisu svjetske baštine. Najveća i najstarija katedrala u Americi je Metropolitanska katedrala koja je građena u razdoblju od 1573. do 1813. Katedrala je najposjećeniji kulturni spomenik u gradu uz Nacionalni antropološki muzej koji je otvoren 1964. i kao najveći muzej sadrži najveću zbirku drevnih meksičkih civilizacija (Mexico, <https://visitmexico.com/eng/states>).

Frida Kahlo

Muzej je otvoren u srpnju 1958. godine u La Casa Azul, Plavoj kući u kojoj je umjetnica Frida Kahlo živjela i stvarala. Muzej sadrži njezina djela kao i djela njezinog supruga, ali također se mogu vidjeti njezine osobne stvari, fotografije, ali i umjetnički radovi, skulpture iz pretkolonijalnog doba, dokumenti, knjige itd. (History, https://www.history.com/topics/latin-america/history-of-mexico#section_5).

Festival Día de Muertos

Festival Dana mrtvih obilježava se 1. i 2. studenog. Nematerijalnom kulturnom baštinom postao je 2008. Korijene vuče iz pretkolonijalnog doba kada je kult mrtvih bio važan dio kulture drevnih civilizacija. Dan mrtvih slavi se u cijelom Meksiku, s nekim varijacijama ovisno o regiji (History, https://www.history.com/topics/latin-america/history-of-mexico#section_5).

Festival Cervantino

Najvažniji umjetnički i kulturni festival u Meksiku i Latinskoj Americi s međunarodnim karakterom. Jedan je od četiriju najvažnijih umjetničkih festivala u svijetu. Festival predstavlja spoj glazbe, opere, kazališta, plesa i književnosti. Jedno je od velikih postignuća festivala i okupljanje i promicanje znatnog broja domaćih umjetnika koji posjetiteljima omogućuju prikaz velike kulturne i umjetničke vrijednosti Meksika (History, https://www.history.com/topics/latin-america/history-of-mexico#section_5).

Mariači, sombrero i conchero

Dio je turističke ponude i atrakcije svakako tradicionalna glazba, ples i nošnja Meksika koja je najviše zastupljena i njegovana u ruralnim krajevima. Mariači je naziv za glazbenu skupinu i spada u narodnu meksičku glazbu. Razlikuje se od područja do područja. Godine 2016. Mariači kao gudačka glazba uvrštena je u UNESCO-ovu nematerijalnu svjetsku baštinu. Uz mariache često se veže i njihov stil odijevanja, a to su sombrero i pončo. Sombrero je široki šešir s obodom od palminih vlakana ili slame. Pončo je zapravo plašt koji se odijeva preko tijela i izrađuje se od jednog djela s prorezom za vrat (Enciklopedija.hr, https://www.history.com/topics/latin-america/history-of-mexico#section_7). Tradicionalna meksička odjeća jarkih je boja, autohtonih simbola Maja i Azteka, a najčešće se izrađuje od svile te s motivima cvijeća i leptira. *Conchero* je najpoznatiji tradicionalni meksički ples. Plesači su obično maskirani u živopisne boje i pernate kostime i imaju oslikana lica (Putnikofer.hr, <https://putnikofer.hr/preporuke/zasto-posjetiti-meksiko/>).

2.7. Eno-gastro ponuda Meksika

Osim poznatih lokaliteta Meksiko kao turistička destinacija obiluje i eno-gastro ponudom. Kultura hrane i pića od tradicionalnog pripremanja do modernog načina pripreme jedan je od faktora turističke ponude, odnosno faktor privlačnosti za turiste. Hrana i pića lokalnog karaktera dio su kulturne vrijednosti i od turističkog značenja. Meksiko obiluje gastronomskom ponudom koja je prihvaćena diljem svijeta te je 2010. godine uvrštena i na UNESCO-ov popis kao nematerijalna baština. Meksička kuhinja temelji se na pikantnim i ljutim začinima te raznovrsnom povrću i mesu. Tipična su jela za Meksiko *enchiladas*, *chilaquiles*, *tacos*, *burrito*, *fajitas* te tortilje na različite načine. Od pića je najpoznatija tequila koja je prvi put proizvedena u 16. stoljeću u istoimenom gradu. Azteci su fermentirali piće od agave. Dolaskom španjolskih osvajača započela je destilacija navedenog pića i tako je nastala tequila. (Putnikofer.hr, <https://putnikofer.hr/preporuke/zasto-posjetiti-meksiko/>).

3. ISTRAŽIVANJE PREPOZNATLJIVOSTI TURISTIČKIH PROIZVODA MEKSIKA

U prethodnim poglavljima dotaknulo se povijesti te turističkih resursa i atrakcija Meksika kao zemlje s najvećim brojem međunarodnih turista. U nastavku će biti prikazani rezultati provedenog istraživanja o prepoznatljivosti turističkih proizvoda Meksika među Hrvatima. Ispitanici su bilježili svoje odgovore putem anketnog upitnika u *online* formi, a koji se sastojao od 25 pitanja.

3.1. Metodologija istraživanja

Podaci su prikupljeni primarno pomoću kreiranog anketnog upitnika u aplikaciji *Google Forms* u razdoblju od 9. do 16. svibnja 2023. godine. Istraživanje je provedeno na uzorku od 118 ispitanika. Ispitanici su bili nasumično odabrani iz različitih skupina i mjesta.

3.2. Karakteristika uzorka

Od ukupnog broja ispitanika, njih 118, 71,2 % je činila ženska populacija, dok je 28,8 % ispitanika bilo muškog spola. S obzirom na starosnu dob ispitanika najveći udio zauzimale su zaposlene osobe sa 67,8 % , potom studenti s 28,8 % te 1,7 % nezaposlene osobe i osobe u mirovini. Prema starosnoj strukturi najveći broj ispitanika činio je skupinu od 18 do 30 godina, i to 43,2 % , potom s 37,3 % dobnja skupina od 30 do 45 godina, te 18,6 % ispitanici dobnje skupine između 45 i 65 godina. Najmanji udio imala je skupina s navršениh 65 godina, i to 0,9 % .

U navedenom istraživanju bila su postavljena sljedeća pitanja:

1. Kojeg ste spola
2. Vi ste
3. Označite svoju dob u godinama
4. Koliko često putujete iz turističkih motiva u inozemstvo?
5. Koji su Vaši glavni izvori informacija o putovanjima?
6. Koji su Vaši glavni motivi za putovanje u inozemstvo?
7. Jeste li bili u Meksiku?
8. Ako niste, biste li voljeli posjetiti Meksiko?
9. Koji je Vaš opći dojam o Meksiku kao turističkoj destinaciji?
10. Jeste li upoznati s turističkim proizvodima Meksika?

11. Koji bi bio Vaš motiv odlaska u Meksiko?
12. Što Vam prvo padne na pamet kada pomislite na Meksiko?
13. Koliko ste upoznati s turističkim atrakcijama Meksika?
14. Koja Vam je prva asocijacija kad Vam netko spomene Meksiko?
15. Koje biste atrakcije ili aktivnosti najviše željeli posjetiti tijekom posjeta Meksiku?
16. Koja je po Vama najpoznatija turistička atrakcija Meksika?
17. Koliko ste upoznati s meksičkom kuhinjom?
18. Koja biste jela i pića htjeli probati tijekom boravka u Meksiku?
19. Koja su po Vama dva najpoznatija grada u Meksiku?
20. Koliko biste vremena proveli na odmoru u Meksiku?
21. Koji biste tip smještaja odabrali za svoj boravak u Meksiku?
22. Koje od sljedećih aktivnosti biste odabrali tijekom boravka u Meksiku?
23. Koliko biste novca bili spremni potrošiti na putovanje u Meksiko?
24. Koji bi bili vaši glavni razlozi za zabrinutost prilikom putovanja u Meksiko?
25. Koliko je putovanje po Vašem mišljenju u Meksiko sigurno?

3.3. Rezultati istraživanja

Anketni listić sastojao se od dvadeset i pet (25) pitanja.

Pitanje broj 1: Kojeg ste spola?

Na navedeno pitanje odgovorilo je ukupno 118 ispitanika. Postotak ispitanika ženskog spola je 71,2 % dok je muškog spola 28,8 %.

Pitanje broj 2: Vi ste ...?

Na navedeno pitanje bilo je potrebno odabrati jedan odgovor. S obzirom na radni status ispitanika najveći udio zauzimale su zaposlene osobe sa 67,8 % , potom studenti s 28,8 % te 1,7 % nezaposlene osobe i 1,7 % osobe u mirovini.

Pitanje broj 3: Označite svoju dob u godinama.

Prema dobnoj skupini, najveći broj ispitanika nalazi se u rangu od 18 do 30 godina i to njih 43,2 % , potom slijede osobe starosne skupine od 30 do 45 i to 37,3 % , 18,6 % čine ispitanici dobne skupine od 45 do 65 te najmanji postotak, 0,9 % čine ispitanici dobne skupine od 65 na više.

Pitanje broj 4: Koliko često putujete iz turističkih motiva u inozemstvo?

Na pitanje koliko često putujete u inozemstvo iz turističkih motiva 51,7 % ispitanika odgovorilo je jednom godišnje, dva puta godišnje putuje 12,7 % ispitanika, 11,9 % ispitanika putuje tri i više puta godišnje, dok je 23,7 % ispitanika odgovorilo da nikad ne putuju u inozemstvo.

Pitanje broj 5: Koji su Vaši glavni izvori informacija o putovanjima?

Kao glavni izvor informacija o putovanju ispitanici su istaknuli da je to internet kao glavni i prvi izbor, potom preporuka prijatelja i obitelji, nakon čega slijede agencije za putovanja, TV, tiskani mediji i ostalo.

Pitanje broj 6: Koji su Vaši glavni motivi za putovanje u inozemstvo?

Na pitanje koji su Vaši glavni motivi za putovanje u inozemstvo kod kojeg je bilo moguće odabrati više odgovora čak 90 ispitanika odgovorilo je da im je motiv „opustiti se i odmoriti“, potom 68 ispitanika odabralo je odgovor „upoznati nove kulture“, nakon čega slijedi gastronomija s 28 odgovora, posjetiti prijatelje i rodbinu odgovorilo je njih 22, potom sa sedam odgovora slijedi pustolovni turizam i s po dva odgovora poslovni razlozi i ostalo.

Pitanje broj 7: Jeste li bili u Meksiku?

Na pitanje jeste li bili u Meksiku, jedan ispitanik odgovorio je potvrdno, dok se ostatak ispitanika, njih 117 izjasnilo da nije bilo.

Pitanje broj 8: Ako niste bili u Meksiku, biste li voljeli posjetiti Meksiko?

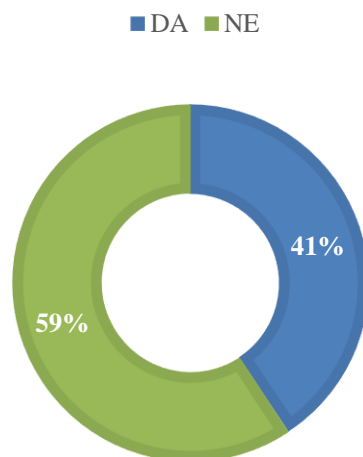
Odgovori ispitanika na pitanje bili su sljedeći: 90,6 % ispitanika odgovorilo je da bi voljeli posjetiti Meksiko, dok je 9,4 % odgovorilo da ga ne bi željeli posjetiti.

Pitanje broj 9: Koji je Vaš opći dojam o Meksiku kao turističkoj destinaciji?

Na pitanje broj 9 koji je vaš opći dojam o Meksiku na skali od 1 do 5, ispitanici su najviše dali ocjenu 4, njih 44,4 %, 31,6 % je ocijenilo s 3, dok je 18,8 % ocijenilo s ocjenom 5 odnosno iskazalo izuzetno pozitivno, jedan ispitanik se izjasnio s vrlo negativnom ocjenom, dok dva ispitanika sa zadovoljavajućom ocjenom.

Pitanje broj 10: Jeste li upoznati s turističkim proizvodima Meksika?

Grafikon 2. Upoznatost s turističkim proizvodima Meksika

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Grafikon 2. prikazuje rezultate odgovora na pitanje broj 10 koje se odnosilo na upoznatost s turističkim proizvodima Meksika, a odgovori ispitanika bili su sljedeći: 59,3 % ispitanika istaknulo je da nije upoznato s turističkim proizvodima Meksika, dok je njih 40,7 % istaknulo da je upoznato.

Pitanje broj 11: Koji bi bio Vaš motiv odlaska u Meksiko?

Na pitanje broj 11, 47,5 % ispitanika istaknulo je da im je glavni motiv zbog kojeg bi voljeli posjetiti Meksiko upoznavanje novih mjesta, potom 28 % ispitanika istaknulo je zbog kulturno-povijesne baštine, 12,7 % je istaknulo gastronomsku ponudu, 8,3 % da ih zanima pasivni odmor, dok su se ostali izjasnili da ih sve navedeno zanima.

Pitanje broj 12: Što Vam prvo padne na pamet kada pomislite na Meksiko?

Na pitanje broj 12, što Vam prvo pada na pamet kada pomislite na Meksiko, ispitanici su odgovorili taco i tequila s 28,8 %, potom 25,4 % sombrero, podjednaki postotak od 16,9 % odnosi se na mariači glazbu i Maje i Azteke, 11,9 % plaže i more.

Pitanje broj 13: Koliko ste upoznati s turističkim atrakcijama Meksika?

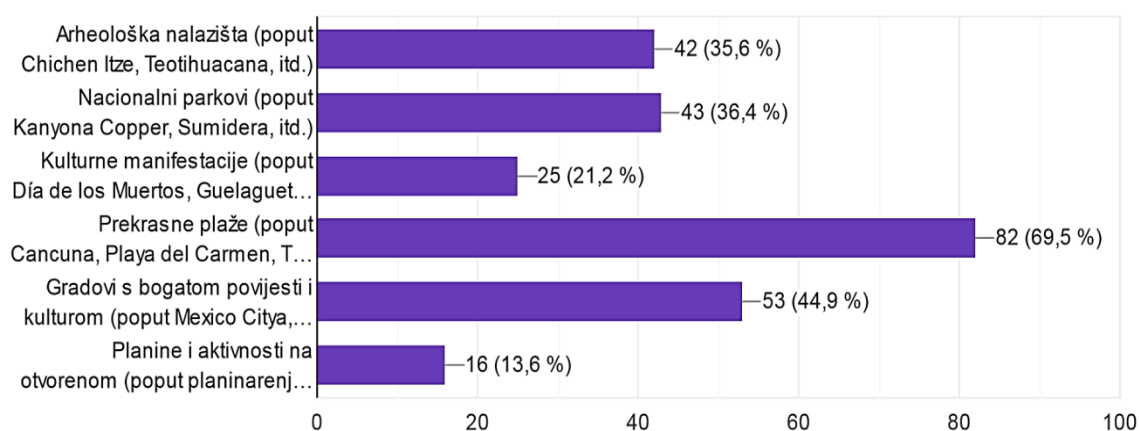
Prema skali od 1 do 5 na pitanju broj 13, najviše je bilo odgovora na skali 3, odnosno njih 53 (45,7 %) izjasnilo se da su srednje upoznati, 25 (21,6 %) se izjasnilo s vrlo malo, 22 (19 %) s vrlo dobro, 13 (11,2 %) nimalo, te 3 (2,6 %) da su odlično upoznati, dok se dva ispitanika nisu izjasnila.

Pitanje broj 14: Koja Vam je prva asocijacija kad Vam netko spomene Meksiko?

Odgovori na pitanje broj 14 bili su sljedeći: 22,5 % ispitanika odgovorilo je Mariachi glazba, 22,5 % Tequila, 19,2 % bogata kultura, 10 % sigurnosni problemi, 9,2 % prekrasne plaže, 9,2 % ljetne temperature te 7,4 % arheološka nalazišta.

Pitanje broj 15: Koje biste atrakcije ili aktivnosti najviše željeli posjetiti tijekom posjeta Meksiku?

Grafikon 3. Atrakcije ili aktivnosti koje bi ispitanici voljeli posjetiti tijekom boravka u Meksiku

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Odgovori ispitanika prikazani su na grafikonu 3, a odnose se na atrakcije koje bi posjetitelji najviše voljeli posjetiti su na 1. mjestu: prekrasne plaže, 2. gradovi s bogatom povijesti i kulturom (Mexico City itd.), 3. nacionalni parkovi (Copper Canyon, Sumidera itd.), 4. arheološka nalazišta (Chichén Itzá, Teotihuacán itd.), 5. kulturne manifestacije (Dia de Muertos, Guelaguet itd.) i na posljednjem mjestu planine i aktivnosti na otvorenom.

Pitanje broj 16: Koja je po Vama najpoznatija turistička atrakcija Meksika?

Odgovori ispitanika na ponuđene turističke atrakcije bili su: Chichén Itzá – 19 ispitanika (16,5 %), Tulum – 7 ispitanika (6,1 %), Cancún – 34 ispitanika (29,6 %), Playa del Carmen – 11 ispitanika (9,6 %), Teotihuacan – 9 ispitanika (7,8 %), Katedrala u Mexico Cityju – 23 ispitanika (20 %), Cenote – 0 ispitanika, Los Cabos – 4 ispitanika (3,5 %), Mariači festival – 5 ispitanika (4,3 %), muzej Frida Kahlo – 1 ispitanik (0,9 %), Copper Canyon – 1 ispitanik (0,9 %), Uxmal – 0 ispitanika, ostalo – 1 ispitanik (0,9 %). Tri ispitanika nisu dala odgovor na ovo pitanje.

Pitanje broj 17: Koliko ste upoznati s meksičkom kuhinjom?

Odgovori ispitanika bili su: 44,9 % ispitanika izjasnilo se da su djelomično upoznati s meksičkom kuhinjom, 43,2 % da je malo upoznato, 7,6 % da uopće nije upoznato te 4,3 % da je potpuno upoznato.

Pitanje broj 18: Koja biste jela i pića htjeli probati tijekom boravka u Meksiku?

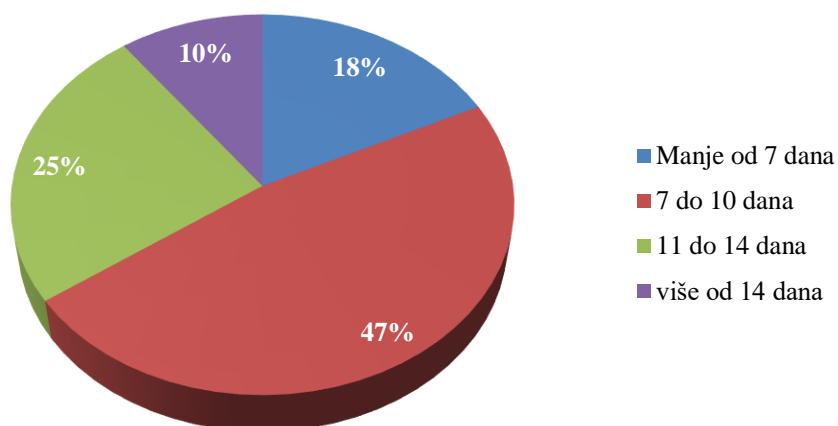
Ispitanici su na pitanje broj 18 odgovorili da bi od jela najviše voljeli probati u Meksiku *tacose* dok od pića tequilu.

Pitanje broj 19: Koja su po Vama dva najpoznatija grada u Meksiku?

Prema ponuđenim odgovorima najveći broj ispitanika, njih 107 (90,7 %) odgovorilo je za Mexico City, potom 66 ispitanika (55,9 %) Acapulco, 36 ispitanika (30,5 %) za Cancún, 19 (16,1 %) Guadalajara, s jednakim brojem odgovora, osam njih (6,8 %) Playa del Carmen te Tulum i samo jedan ispitanik (0,8 %) odgovorio je Puerto Vallarta.

Pitanje broj 20: Koliko biste vremena proveli na odmoru u Meksiku?

Grafikon 4. Broj dana koji bi ispitanici proveli u Meksiku

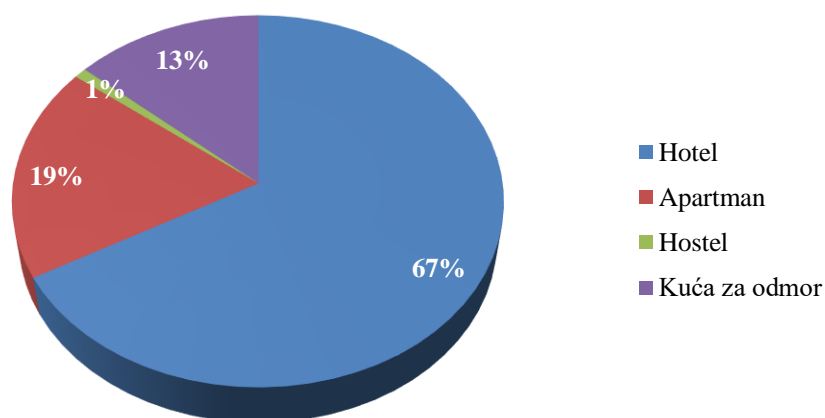

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Grafikon 4. prikazuje odgovore ispitanika na pitanje broj 20 koliko biste vremena proveli na odmoru u Meksiku, a odgovori su: 47,4 % ispitanika voljelo bi provesti u Meksiku 7-10 dana, 24,6 % 11-14 dana, 17,8 % manje od 7 dana te 10,2 % više od 14 dana.

Pitanje broj 21: Koji biste tip smještaja odabrali za svoj boravak u Meksiku?

Grafikon 5. Tip smještaja koji bi ispitanici odabrali

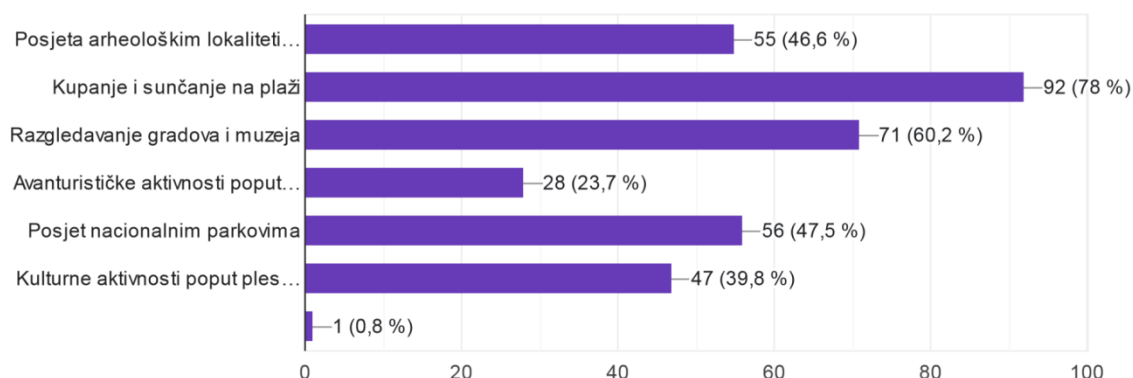

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Prema tipu smještaja koji bi odabrali za svoj boravak u Meksiku na pitanje 21 ispitanici su odgovorili hotel 66,9 % , 18,6 % apartman, 13,6 % kuću za odmor, te 0,9 % hostel. Odgovori ispitanika prikazani su u grafikonu 5.

Pitanje broj 22: Koje od sljedećih aktivnosti biste odabrali tijekom boravka u Meksiku?

Grafikon 6. Aktivnosti koje bi ispitanici odabrali tijekom boravka u Meksiku

Izvor: Vlastito istraživanje autora

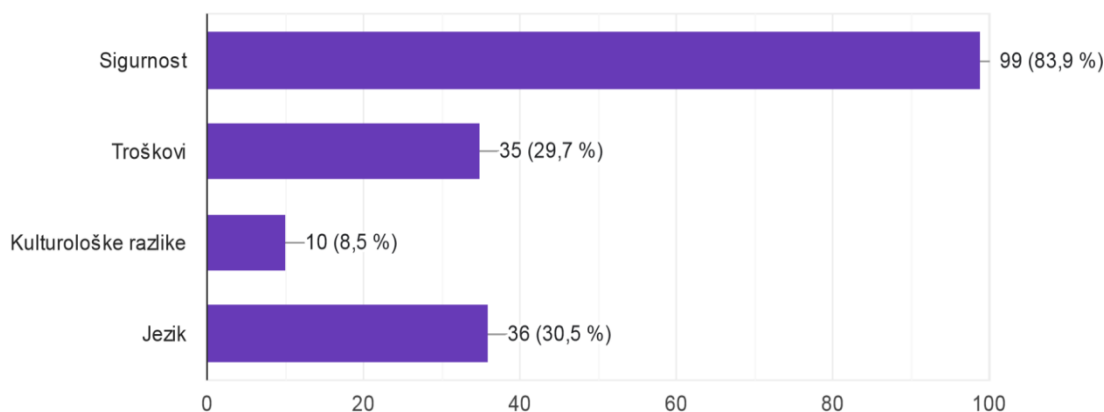
Od ponuđenih odgovora na pitanje koje bi aktivnosti odabrali, ispitanici su odgovorili kupanje i sunčanje na plaži te potom razgledavanje gradova, muzeja i nacionalnih parkova. Grafikon 6 prikazuje brojčano i u postocima odgovore ispitanika vezano uz aktivnosti koje bi odabrali tijekom boravka u Meksiku.

Pitanje broj 23: Koliko biste novca bili spremni potrošiti na putovanje u Meksiko?

Odgovori ispitanika vezani uz novac koji su spremni potrošiti za putovanje u Meksiko su sljedeći: 2000 – 3000 eura, i to njih 48,3 % , 30,5 % manje od 2000 eura, 16,9 % je spremno potrošiti 3000 do 4000 eura te 4,3 % je spremno potrošiti više od 4000 eura.

Pitanje broj 24: Koji bi bili vaši glavni razlozi za zabrinutost prilikom putovanja u Meksiko?

Grafikon 7. Glavni rizici putovanja u Meksiku prema mišljenju ispitanika

Izvor: Vlastito istraživanje autora

Kao glavni razlog zabrinutosti kod putovanja u Meksiku na 24. pitanje ispitanici su na prvom mjesto istaknuli sigurnost, potom jezičnu barijeru, troškove i na posljednjem mjestu kulturološke razlike. Odgovori ispitanika u apsolutnim i postotnim iznosima prikazani su na grafikonu broj 7.

Pitanje 25: Koliko je putovanje po Vašem mišljenju u Meksiko sigurno?

Posljednje, 25. pitanje odnosilo se na sigurnost putovanja u Meksiko. Na skali od jedan do pet, 59,8 % ispitanika dalo je srednju ocjenu (3), 20,5 % je ocijenilo s ocjenom dva (dosta nesigurno), 14,5 % ocjenom 4 (sigurna destinacija), dok je 2,6 % ispitanika navelo da je vrlo rizično i nesigurno putovanje, a isti postotak ispitanika od 2,6 % istaknuo je kao vrlo sigurno putovanje.

3.4. Ograničenja istraživanja

Iako provedeno istraživanje pruža određene uvide u prepoznatljivost turističkih proizvoda Meksika među Hrvatima, važno je imati na umu neka ograničenja. Najveći je broj ispitanika iz područja Varaždinske i Međimurske županije, što predstavlja ograničenje uzorka ispitanika, kao i same veličine uzorka. Istraživanje je provedeno *online* pomoću ankete slučajnim odabirom ispitanika stoga može postojati ograničenje u sposobnosti ispitanika da se prisjete ili prepoznaju turističke proizvode Meksika. To može rezultirati smanjenom prepoznatljivošću ili znanjem o određenim atrakcijama ili kulturnim aspektima. Ispitanici mogu imati različita subjektivna mišljenja, preferencije ili interese kada je riječ o turizmu. Neki sudionici mogu biti više informirani o Meksiku ili imati veće iskustvo putovanja, dok drugi mogu biti manje upoznati s tim područjem. Ova varijabilnost može utjecati na rezultate istraživanja. Turističke preferencije i svijest mogu se mijenjati s vremenom i ovisiti o različitim čimbenicima poput medijske izloženosti, promocije odredišta ili trenutnih putničkih trendova. Sve navedeno treba uzeti u obzir prilikom interpretacije rezultata istraživanja o prepoznatljivosti turističkih proizvoda Meksika među Hrvatima. Dodatna istraživanja s većim uzorcima i različitim metodologijama mogla bi pružiti šire i reprezentativnije uvide o stavovima i znanju hrvatskih turista o Meksiku kao turističkoj destinaciji.

4. ZAKLJUČAK

Meksiko kao turistička destinacija obiluje turističkim resursima kako kulturno-povijesnim znamenitostima tako i prirodnim atrakcijama te bogatom gastronomskom ponudom i manifestacijama. Geografski položaj čini Meksiko zemljom prepunom različitosti te bogatom i impresivnom prirodom. Različita mjesta obiluju i različitom florom i faunom. Velik doprinos razvoju i prepoznatljivosti meksičkih destinacija dao je UNESCO koji je pod svoje okrilje stavio 27 kulturnih spomenika, šest spomenika prirode te dva mješovita spomenika kulturne baštine. Također, meksička gastronomija poznata je i omiljena diljem svijeta što također daje poseban doprinos u razvoju i broju posjećenosti pojedinim mjestima. Razvoj turizma u Meksiku tijekom proteklih godina bilježi kontinuirani rast i značajne rezultate. Meksiko je poznat po svojim prirodnim ljepotama, poput plaža u Cancúnu, planina Sierra Madre, koraljnih grebena u Tihom oceanu i arheoloških nalazišta kao što je Chichén Itzá. Turisti iz cijelog svijeta dolaze upravo zbog ovih spektakularnih prirodnih blaga. Bogata kulturna i povijesna baština Meksika očituje se u kolonijalnim gradovima, muzejima, arheološkim nalazištima i tradicionalnim festivalima. Destinacije poput Mexico Cityja, Oaxace, Guadalajare i San Cristobala privlače turiste koji žele istražiti raznolikost meksičke kulture i povijesti. Meksička gastronomija poznata je i omiljena diljem svijeta, a posebno su popularni tradicionalni meksički specijaliteti poput *tacoa*, *enchilada*, *guacamolea* te meksičkih pića poput tequile i mezcala. Razvoj turizma u Meksiku potaknut je ulaganjima u turističku infrastrukturu, kao što su hoteli, restorani, zračne luke i transportne veze, što omogućava ugodan boravak turistima i jednostavan pristup turističkim atrakcijama. Vlada Meksika prepoznaje važnost turizma kao ključnog gospodarskog sektora te aktivno promovira turizam na međunarodnoj razini. Ulaganja u promociju, marketinške kampanje i privlačenje ulaganja u sektor turizma doprinose povećanju svijesti o Meksiku kao atraktivnoj turističkoj destinaciji. Nadalje, Meksiko je postao prepoznatljiv i po svojim plažama, poput Cancúna i nekadašnjeg popularnog Acapulca koji je privlačio poznate osobe poput predsjednika Johna F. Kennedyja i holivudskih zvijezda poput Franka Sinatre i Johna Waynea. Njihovo prisustvo doprinijelo je promociji i stvaranju brenda Meksika kao idealne destinacije za odmor. Osim slavni osoba koje su se odmarale na poznatim destinacijama, razvoju turizma pomogla je i filmska produkcija. Meksiko je postao popularna destinacija za snimanje filmova i serija zbog svoje raznolike i spektakularne prirode, bogate kulturne baštine i slikovitih lokaliteta. Snimanje na predivnim lokacijama Meksika doprinijelo je promociji zemlje kao turističke destinacije i privuklo brojne posjetitelje iz cijelog svijeta. Takvi prikazi u medijima stvaraju

vizualnu privlačnost i potiču želju posjetitelja da istraže te lokacije i dožive njihovu ljepotu iz prve ruke. Primjeri popularnih serija i filmova snimanih u Meksiku uključuju „Narcos: Mexico“, „Sicario“, „Y Tu Mamá También“, „Coco“, „Roma“ i „Once Upon a Time in Mexico“, „Esmeralda“, „Acapulco“, „La Reina del Sur“. Ove su produkcije svojim prikazom meksičke kulture, povijesti i krajolika privukle veliku pažnju publike diljem svijeta. Snimanje na predivnim lokacijama Meksika donosi i gospodarske koristi. To uključuje zapošljavanje lokalnih stanovnika kao statističara ili članova filmske ekipe, potrošnju u lokalnoj ekonomiji za smještaj, hranu, prijevoz i druge usluge, te promociju turističke industrije Meksika. Osim toga, serije i filmovi koji su snimani u Meksiku često potiču interes za turizam među gledateljima. Ljubitelji određene produkcije mogu biti inspirirani da posjete lokacije na kojima su se snimali njihovi omiljeni filmovi i serije. Ova vrsta turizma poznata je kao „filmski turizam“ i pruža priliku da se doživi autentično iskustvo na mjestima koja su postala poznata kroz filmsko platno. Podaci UNWTO-a pokazuju popularnost Meksika kao turističke destinacije, s milijunima posjetitelja koji posjećuju zemlju svake godine, pa čak i u vrijeme pandemije COVID-19. U 2021. godini Meksiko je posjetilo 31,9 milijuna turista, dok ga je 2022. godine posjetilo 38,3 milijuna turista. Meksiko stoga predstavlja jednu od najprepoznatljivijih turističkih destinacija u svijetu, sa svojim raznovrsnim turističkim resursima, prepoznatljivom kulturom, impresivnom prirodom i ukusnom gastronomijom. Kontinuirani razvoj turizma, očuvanje prirodnih i kulturnih bogatstava te unapređenje turističkih usluga doprinose daljnjem napretku i atraktivnosti Meksika za posjetitelje iz cijelog svijeta.

5. LITERATURA

1. Bartoluci M., Škorić S., Andrijašević M. i sur. (2021), Menadžment sportskog turizma i njegovih srodnih oblika, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu - Kineziološki fakultet
2. Bourbon, F. (2002). Drevne civilizacije. Zagreb: Mozaik knjiga d.o.o.
3. Cetinski, V., Šugar, V. i Perić, M. (2012). Menadžment institucija i destinacija kulture. Opatija: Sveučilište u Rijeci.
4. Curić Z., Glamuzina N., Opačić V.T. (2013) Geografija turizma – regionalni pregled. Zagreb: Ljevak d.o.o.
5. Festival Dia de Muertos. <https://www.festivaldevidaymuerte.com>. (11.05.2023.)
6. Festival vina i hrane u Pedregalu. <https://www.waldorfastorialoscabospedregal.com>. (11.05.2023.)
7. Grabovac, V. (2013). UNESCO Sva blaga svijeta. Samobor: Merdijani.
8. Hrvatska enciklopedija. <https://www.enciklopedija.hr>. (13.05.2023.)
9. Kotler P., Bowen T. J., Makens C. J., (2010) Marketing u ugostiteljstvu, hoteljerstvu i turizmu, Zagreb: Mate d.o.o.
10. Magaš, D. (1997). Turistička destinacija. Opatija, Sveučilište u Rijeci: Hotelijerski fakultet Opatija.
11. Magaš, D., Vodeb, K. i Zadel, Z. (2018) Menadžment turističke organizacije i destinacije. (online). Opatija: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu. Preuzeto s: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:819416> (20.05.2023.)
12. Marušić, M., Prebežac, D. Mikulić, J. (2019). Istraživanje turističkih tržišta. 2. izd. Zagreb: Ekonomski fakultet.
13. Meksiko za turiste, (online) <https://visitmexico.com/eng/states>, (13.05.2023.)
14. Ministarstvo kulture, (online) <https://min-kulture.gov.hr/djelokrug-50/kulturna-bastina-19812/19812/>, (12.05.2023.)
15. Muzej Frida Kahlo. <https://www.museofridakahlo.org.mx>. (13.05.2023.)
16. Nacionalni muzej umjetnosti. <http://www.munal.mx/en/visita>. (16.05.2023.)
17. Palenque. <https://www.worldhistory.org>. (17.05.2023.)
18. Putnikofere.hr, (online) <https://putnikofer.hr/preporuke/zasto-posjetiti-meksiko/> (20.05.2023.)
19. Rigo, Rafael (2021). Geografska obilježja atrakcijske osnove Meksika (završni rad), Pula: Fakultet za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije

20. Samsa, D. (2017) Čimbenici uspjeh kulturnog turizma destinacije, diplomski rad, Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“
21. Službena stranica Meksika. <https://www.gob.mx>. (17.05.2023.)
22. Sport u Meksiku, <https://www.topendsports.com/world/countries/mexico.htm> (13.07.2023.)
23. Sunara, M. (2020) Kulturno-povijesna baština kao konkurentska prednost hotela baština na području splitsko-dalmatinske županije, Split: Sveučilište u Splitu Ekonomski fakultet
24. Tulum Bible. <https://thetulum bible.com/a-guide-to-the-muyil-ruins-in-tulum/>. (20.04.2023.)
25. UNESCO, <http://whc.unesco.org>. (15.05.2023.)
26. UNWTO, <https://www.e-unwto.org>. (15.05.2023.)
27. Vukonić B. (2010) Turizam: Budućnost mnogih iluzija, Zagreb: Visoka poslovna škola Utilus Plejada
28. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara pročišćeni tekst zakona (2023) (online) NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22 (15.05.2023.)
29. Zolje, I (2016) Turistička valorizacija kulturne baštine Hrvatske, završni rad, Split: Sveučilište u Splitu Ekonomski fakultet

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Ukupno stanovništvo prema dobnim skupinama	18
Grafikon 2. Upoznatost s turističkim proizvodima Meksika	32
Grafikon 3. Atrakcije ili aktivnosti koje bi ispitanici voljeli posjetiti tijekom boravka u Meksiku	33
Grafikon 4. Broj dana koji bi ispitanici proveli u Meksiku	35
Grafikon 5. Tip smještaja koji bi ispitanici odabrali	35
Grafikon 6. Aktivnosti koje bi ispitanici odabrali tijekom boravka u Meksiku	36
Grafikon 7. Glavni rizici putovanja u Meksiku prema mišljenju ispitanika.....	37

POPIS SLIKA

Slika 1. Kartografski prikaz UNESCO-ova područja u Meksiku	19
Slika 2. Plaža Tulum.....	22
Slika 3. Park XEL-Ha.....	22
Slika 4. Rezervat biosfere Sian Ka'an.....	23

POPIS TABLICA

Tablica 1. Socioekonomski pokazatelji Meksika za 2021. godinu	17
Tablica 2. Popis UNESCO-ovih zaštićenih područja u Meksiku prema grupama	19

ANKETNI UPITNIK PRIMIJENJEN U ISTRAŽIVANJU:

<p>Istraživanje prepoznatljivosti turističkih proizvoda Meksika</p> <p>Kruno Dvorski Menadžment turizma i sporta - Međimursko veleučilište u Čakovcu Poštovani, molio bih Vas da odvojite nekoliko trenutaka Vašeg dragocjenog vremena za ispunjavanje ove ankete. Svrha joj je korištenje za istraživački i završni rad. Anketa je anonimna, a predviđeno vrijeme je 5 minuta Unaprijed Vam se zahvaljujem</p>
<p>Kojeg ste spola? :::</p> <p>☐ Žensko</p> <p>☐ Muško</p>
<p>Vi ste</p> <p>☐ Student</p> <p>☐ Zaposlen</p> <p>☐ U mirovini</p> <p>☐ Nezaposlen</p>
<p>Označite Vašu starosnu dob u godinama</p> <p>☐ 18 - 30</p> <p>☐ 30 - 45</p> <p>☐ 45 - 65</p> <p>☐ 65 i više</p>
<p>Koliko često putujete iz turističkih motiva u inozemstvo?</p> <p>☐ Nikad</p> <p>☐ Jednom godišnje</p> <p>☐ Dva puta godišnje</p> <p>☐ Tri puta godišnje ili više</p>
<p>Koji su Vaši glavni izvori informacija o putovanjima? :::</p> <p>☐ Internet</p> <p>☐ TV</p> <p>☐ Tiskani mediji (novine, časopisi)</p> <p>☐ Agencije za putovanja</p> <p>☐ Preporuke prijatelja i obitelji</p> <p>☐ Ostalo...</p>

<p>Koji su Vaši glavni motivi za putovanje u inozemstvo?</p> <p>☐ Opustiti se i odmoriti</p> <p>☐ Upoznati nove kulture</p> <p>☐ Posjetiti prijatelje/rodbinu</p> <p>☐ Pustolovni turizam</p> <p>☐ Gastronomija</p> <p>☐ Poslovni razlozi</p> <p>☐ Ostalo...</p>
<p>Jeste li bili u Meksiku?</p> <p>☐ Da</p> <p>☐ Ne</p>
<p>Ako niste bi li voljeli posjetiti Meksiko?</p> <p>☐ Da</p> <p>☐ Ne</p>
<p>Koji je Vaš opći dojam o Meksiku kao turističkoj destinaciji?</p> <p>1   2   3   4   5</p> <p>Izuzetno negativan   ☐   ☐   ☐   ☐   ☐   Izuzetno pozitivan</p>
<p>Jeste li upoznati s turističkim proizvodima Meksika?</p> <p>☐ Da</p> <p>☐ Ne</p>
<p>Koji bi bio Vaš motiv odlaska u Meksiko?</p> <p>☐ Kulturno-povijesna baština</p> <p>☐ Gastronomska ponuda</p> <p>☐ Upoznavanje novih mjesta</p> <p>☐ Vjersko hodočašće</p> <p>☐ Pasivno odmaranje</p> <p>☐ Ostalo...</p>

Što Vam prvo padne na pamet kada pomislite na Meksiko?

Maya i Azteci

Sombrero

Mariachi glazba

Plaže i more

Taco i tequila

Koliko ste upoznat/i sa turističkim atrakcijama Meksika?

Nisam upoznat/a   1   2   3   4   5   Vrlo upoznat/a

Koja Vam je prva asocijacija, kad Vam netko spomene Meksiko?

Prekrasne plaže

Ljetne temperature

Bogata kultura

Arheološka nalazišta

Tequila

Mariachi glazba

Sigurnosni problemi

Koje biste atrakcije ili aktivnosti najviše željeli posjetiti tijekom posjeta Meksiku?

Arheološka nalazišta (poput Chichen Itze, Teotihuacana, itd.)

Nacionalni parkovi (poput Kanyona Copper, Sumidera, itd.)

Kulturne manifestacije (poput Día de los Muertos, Guelaguetza, itd.)

Prekrasne plaže (poput Cancuna, Playa del Carmen, Tulum, itd.)

Gradovi s bogatom povijesti i kulturom (poput Mexico Citya, Guadalajare, itd.)

Planine i aktivnosti na otvorenom (poput planinarenja, ronjenja, surfanja, itd.)

Koja je po Vama najpoznatija turistička atrakcija Meksika?

- Chichen Itza
- Tulum
- Cancun
- Playa del Carmen
- Teotihuacan
- Katedrala u Ciudad de Mexico
- Cenote
- Los Cabos
- Mariachi festival u Guadalajari
- Frida Kahlo muzej u Ciudad de Mexico
- Copper Canyon
- Uxmal
- Ostalo...

Koliko ste upoznati s meksičkom kuhinjom?

- Nimalo
- Malo
- Djelimično
- potpuno

Koja biste jela i pića htjeli probati tijekom boravka u Meksiku?

- Tacos
- Burrito
- Enchiladas
- Guacamole
- Margarita
- Tequila
- Ostalo...

Koja su po Vama dva najpoznatija grada u Meksiku?

- Mexico City
- Cancun
- Playa del Carmen
- Puerto Vallarta
- Tulum
- Guadalajara
- Acapulco

Koliko bi vremena proveli na odmoru u Meksiku?

Manje od 7 dana

7-10 dana

11-14 dana

Više od 14 dana

Koji biste tip smještaja odabrali za svoj boravak u Meksiku?

Hotel

Apartman

Hostel

Kuća za odmor

Ostalo...

Koje od sljedećih aktivnosti biste odabrali tijekom boravka u Meksiku?

Posjeta arheološkim lokalitetima

Kupanje i sunčanje na plaži

Razgledavanje gradova i muzeja

Avanturističke aktivnosti poput ronjenja, surfanja i zip-lininga...

Posjet nacionalnim parkovima

Kulturne aktivnosti poput plesa, glazbe i umjetnosti

Ostalo...

Koliko bi novca bili spremni potrošiti na putovanje u Meksiko?

Manje od 2000 eura

2000 - 3000 eura

3000 - 4000 eura

Više od 4000 eura

Koji bi bili Vaši glavni razlozi za zabrinutost prilikom putovanja u Meksiko?

Sigurnost

Troškovi

Kulturološke razlike

Jezik

Ostalo...

Koliko je putovanje po Vašem mišljenju u Meksiko sigurno?

Izuzetno nesigurno   1   2   3   4   5   Izuzetno sigurno